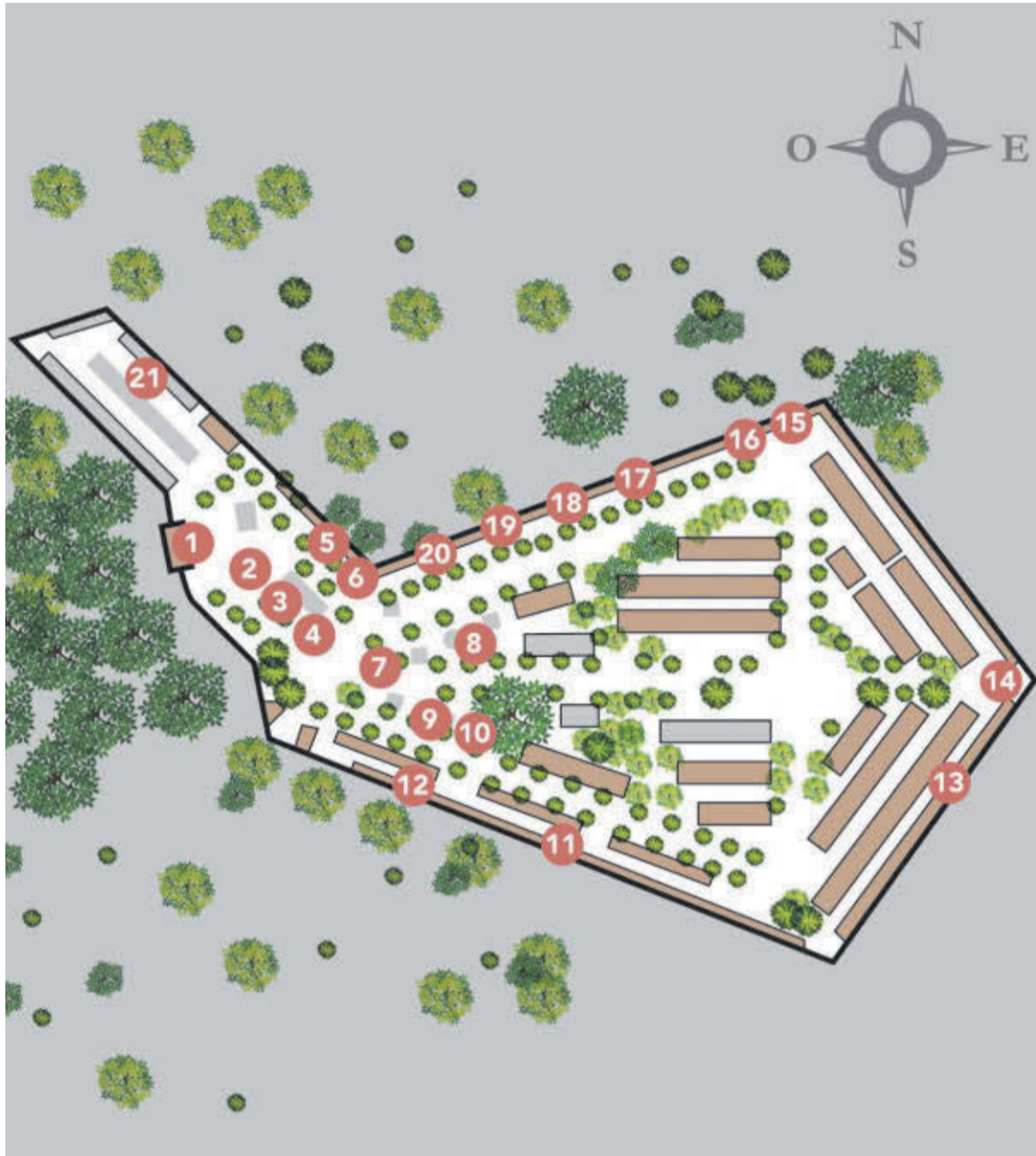

Rutes pels cementiris de la demarcació de Tarragona

Tortosa (4). La necròpolis més desconeguda i monumental

UNA JOIA AMAGADA ENTRE PINEDES I AMB VISTES AL PORT

INFOGRAFIA: ANA GÓMEZ CARRACEDO

Un cometa pentagonal per la ciutat dels morts

L'arquitecte municipal Joan Abril i Guanyabens va dissenyar una curiosa planta en forma d'estel pentagonal, i el també arquitecte municipal Francesc Mora Berenguer (1899) va projectar els nínxols.

Al davant de l'entrada s'hi troben la capella i la zona monumental. A la cua de l'estel s'hi situa un inspirador passeig amb xiprers. S'hi observen

moltes verges de la Cinta dins dels nínxols o dibuixades o esculpides a les làpides. Es correspon amb la gran devoció que hi ha aquesta advocació a tota la zona del Baix Ebre. També moltes làpides modernistes amb bon treball d'escultura o de relleu al marbre. Tanmateix es troba a faltar un exercici de memòria històrica en reconeixement a les víctimes del bàndol republicà i una política de conservació del patrimoni antic, en estat molt millorable.

TEXT: TATE CABRÉ I MASSOT
tate@tatecabre.com

Avui, 1 de novembre, dia de Tots Sants, celebrem també el Dia dels Difunts, que teòricament s'hauria de commemorar demà, 2 de novembre, però que a la pràctica es fusiona amb la diada d'avui. El Diari presenta la ruta pel cementiri de Sant Llàtzer o fossar nou (1900) de Tortosa, capital del Baix Ebre. És estètic i funcional, situat dalt d'un bonic turó i s'hi pot circular per tot l'interior amb cotxe.

Tate Cabré és doctora en Periodisme i Comunicació per la Universitat Autònoma de Barcelona i Guia Oficial de Turisme de la Generalitat. Col·labora amb el Diari de Tarragona des de l'any 1989.

1 Entrada. Des d'una frondosa pineda travessem la magnífica portalada post-modernista, de l'arquitecte municipal Joan Abril Guanyabens davant la qual s'hi troba una capella també classitzant. Malgrat que el disseny del cementiri és del 1900, la portalada es va fer en època racionalista i estil Art Déco al 1923 i llueix el rètol "Mortui Rerurgent". Al davant de la portalada, a l'altra banda del camí s'hi conserven escampades pel terra les pedres velles de l'antiga entrada.

2 Panteó Homedes-Llopis. Presideix la zona monumental d'entrada un estilitzat àngel de marbre blanc de l'escultor tortosí Carles Riba Garcia del 1941 que contrasta amb el granit de la creu. En aquesta zona s'hi troben molts enterraments d'ordes religioses, convents de la ciutat, i sacerdots de la diòcesi. Veurem que en aquest cementiri les avingudes són amples, arbrades i porten noms de sants. Que hi ha molta activitat de visitants i abundant circulació de cotxes

3 Panteó Climent. Un altre àngel, del també escultor tortosí d'Àngel Cerveto i Riba, assenjala el camí que seguirà l'ànima dels finats Climent i diposita flors en la seva memòria. A més del panteó noucentista, del 1928, el farmacèutic Ricard Climent Ferré es va fer construir al 1910 un edifici modernista al carrer de Montcada, 32, avui seu d'una delegació de la Generalitat.

4 Panteó Sánchez. Preciós conjunt en marbre blanc de creu gegant, grega i patada, que

emmarca l'estilitzada figura andrògina d'un àngel sense ales de l'escola modernista de Josep Llimona.

5 Capella Cachot. Passem de la filera central a les sepultures que toquen a la tàpia oest. Capella neogòtica amb vitralls, porta de ferro forjat, pedra treballada amb corones mortuòries i fil·lacteris i coronada amb una creu amb l'anagrama de JHS, Jesús salvador dels homes.

6 Panteó Curto-Hierro. Espectacular creu gegant negra que cobreix una llosa blanca i al capçal llueix un magnífic treball escultòric d'un àngel que diposita flors a la memòria dels traspassats.

7 Capella Grego. Tornem a la filera central a la capella Grego. Capella eclèctica de postguerra amb portalada neo-romànica amb arc de mig punt i un magnífic treball en ferro a la reixa. Juga amb el contrast de colors entre el granit fosc i la pedra calcària blanca. També trobem una casa Grego o Fontanet (1906-1909), modernista, al davant de la Catedral.

8 Capella Cinca-Piqué. Interessant capella cilíndrica amb curiós sostre poligonal i ajardinament exterior que la converteixen en una de les més interessants del cementiri de Sant Llàtzer.

9 Panteó Espuny. L'àngel en bronze de l'escultor de Saragossa José Luis Cerezo, alçat sobre un panteó cúbic, assenjala el camí de l'ànima cap al cel amb una corona d'homenatge.

10 Panteó Fabra-Vallès. "Descansen en pau", traducció del R.I.P tradicional, presideix el monumental panteó cúbic de granit gris (Artur López, 1983), al qual s'accedeix per escales.

11 Nínxol del comte de Bau. Bonica combinació neoclàssica de pedra, marbre i metall en la que hi destaca el medalló central amb una creu grega: quatre braços de la mateixa mida en forma de pota.

12 Nínxol d'Antoni Galcerà. Des de l'interior de dos núvols apareixen unes mans, masculina i femenina amb joies, que s'uneixen sobre una creu en una salutació maçònica de primer grau.

13 Nínxol Rafael Viñes. L'arrelament al territori queda palès amb un manadet d'arròs, el conreu emblemàtic del Delta de l'Ebre, dins el nínxol. Al Baix Camp hi hem trobat avellanques amb la mateixa funció simbòlica.

'Avui per mi, demà per tu'

1

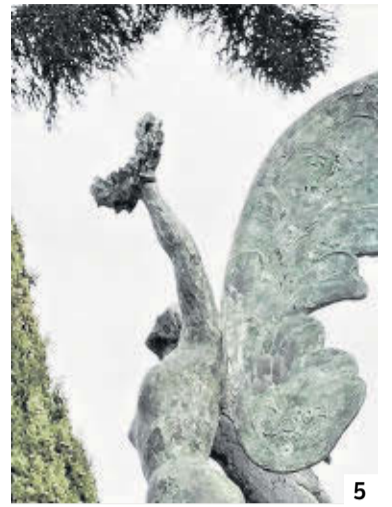
2

3

4

5

6

7

8

9

1. Panteó Homedes-Llopis. L'àngel oferent sosté un pomell de roses que simbolitza la joventut dels 2 nois de 20 anys que van morir a la Guerra Civil.
2. Panteó Climent. El més antic, on l'àngel sense ales assenyala el cel cap on s'han dirigit les ànimes dels enterrats al túmul.
3. Panteó Sánchez. El més gran i vistós i de més qualitat del conjunt que forma amb els dos anteriors. Té quatre peveters als angles per encendre flames.
4. Capella Cinca-Piqué, cilíndrica amb espectaculars relleus exteriors en bronze.
5. Panteó Espuny de factura metàl·lica i coronat amb una obra en bronze de l'escultor JL Cerezo de Saragossa.
6. Mirador del Port al punt més alt del cementiri.
7. Panteó Fabra, de granit gris i muntat sobre pilars.
8. Torxes invertides que simbolitzen el dol i es repeteixen a tota la tanca perimetral.
9. Nínxol Nicolau-Porqueras, el retrat exempt, de tipologia italiana, és únic a les nostres comarques.
10. Fila de 14 creus al cementiri de Gandesa dels tanquistes italians que van fer costat al bàndol franquista a Vilalba, Corbera i la serra de Cavalls. FOTOS: TATE CABRÉ

Més informació

La informació i fotografies d'aquesta sèrie estan extrets del llibre **'Avui per tu, demà per mi. Els cementiris de la demarcació de Tarragona'**, editat per la Diputació de Tarragona. Es pot adquirir a través del web (www.dipta.cat/RBIV) o del correu publicacions@dipta.cat, a 5 euros i a les llibreries que ho sol·licitin.

El pròleg del volum és de l'escriptora Olga Xirinachs.

Calendari de lliuraments:

- Dissabte 24/10: Reus
- Diumenge 25/10: Tarragona
- Dissabte 31/10: Montblanc
- Diumenge 1/11: Tortosa
- Dissabte 7/11: Gandesa
- Diumenge 8/11: Amposta
- Dissabte 14/11: Falset
- Diumenge 15/11: Vendrell
- Dissabte 20/11: Móra
- Diumenge 21/11: Valls

14 Mirador del Port. Des del punt més alt del turó, al vèrtex de les seccions B i C, s'observa una magnífica vista de la serralada del Ports sobre les filades frontals dels nínxols de la Santa Cinta.

15 Nínxols Vergés i Lamothe. Destaca l'homenatge que es ret a un intel·lectual important per a la història de la ciutat i els caràcters modernistes de la làpida Lamothe, família de músics tortosins.

16 Nínxols Wenez i Escardó. Impactant simbologia de la mort amb la calavera i la dalla al nínxol del militar Wenez, i ourobouroi torxes invertides a l'Escardó.

17 Nínxols Chancho i Gas. Bonica combinació de negres i daurats al nínxol Chancho i relleu subtil i refinat d'un àngel marmori reclinat en escorç mostrant una actitud reverent al nínxol Gas-Casado.

18 Nínxols Pallarès i Panisello. Interessant relleu metàl·lic i fotografia del vestit masculí ebrenc al nínxol Panisello i moderna intal·lació de làpida corredera i peveter sobre el qual s'encèn la flama al panteó Pallarès.

19 Àngel i capella Zaragoza. Preciosa escultura d'un àngel oferent i moderna revisió en totxo d'un petit temple grec amb columnes de marbre a la capella

Zaragoza.

20 Nínxol Maria Miró. Com els àngels dempeus de Cerveto (3) y Cerezo (9), aquest esperit volador delicadament gravat en marbre i oferent assenyala el cel com a destí de la finada i sosté flors en el seu honor.

21 Nínxol Nicolau-Porqueras. El retrat escultòric en relleu del matrimoni, a l'estil de les làpides italianes, és únic a les comarques tarragonines i fa pensar en un escultor italià com el de la bonica làpida Gianni de Sant Carles de la Ràpita, signada a Carrara. Aquest nínxol es troba en la zona enjardinada amb xipresos i bancs que forma la cua del cometa.

Els altres fossars. Mentre ens dirigim cap a la sortida passem de nou per la capella central i per l'ossera. Baixant per la carretera cap a la Raval de la Llet, abans d'arribar als primers carrers trobarem una plaça que és l'antic fossar de Sant Llätzer, conegut com a fossar vell, al perímetre del qual encara es poden apreciar les marques de les filades de nínxols. Va funcionar entre 1844 i 1900. Abans d'ubicar-se en aquest indret, el cementiri municipal era el del Rastre, del 1804 al 1844. A més del cementiri de Sant Llätzer, a Tortosa hi ha el cementiri de Santa Rosa de Lima, al barri del mateix nom, i fora del casc urbà n'hi ha quatre més als agregats de Bitem, Jesús, els Reguers i Vinallop.

I dissabte vinent... ruta pel cementiri de Gandesa

Dissabte vinent, ruta pel cementiri de Gandesa. A la foto de sota, catorze creus del Raggrupament carristi, enviat per Mussolini per secundar Franco.

